

Mrozewicz Leszek, *Historia starożytna dzisiaj. Kolokwium poznańsko-fryburskie (Fryburg, 18 czerwca 1994 r.)*, „Balcanica Posnaniensia. Acta et Studia” 1995, t. 7, s. 361–362.

<https://doi.org/10.14746/bp.1995.7.29>

<https://pressto.amu.edu.pl/index.php/bp/article/view/54227>

Instytucją przechowującą materiały źródłowe jest Biblioteka Collegium Historicum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

<http://bch.amu.edu.pl>

Zadanie zostało zrealizowane w ramach konkursu „Społeczna odpowiedzialność nauki II – Wsparcie dla bibliotek naukowych”. Projekt zatytułowany „Digitalizacja archiwalnych wydań czasopism naukowych zgromadzonych przez Bibliotekę Coll. Historicum UAM”. Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Społeczna odpowiedzialność nauki II. Wsparcie dla bibliotek naukowych (umowa nr BIBL/SP/0092/2024/02 z dnia 05.12.2024). Całkowita wartość projektu: 247 236,00 zł. Kwota dofinansowania: 220 836,00 zł.

The institution storing the source materials is the Library of the Collegium Historicum of the Adam Mickiewicz University in Poznań.

<http://bch.amu.edu.pl>

The task was carried out within the framework of the competition “Social Responsibility of Science II – Support for Scientific Libraries”. The project entitled “Digitization of archival editions of scientific journals collected by the Library of the Coll. Historicum of Adam Mickiewicz University”. The project was co-financed from state budget funds granted by the Minister of Science within the framework of the Programme Social Responsibility of Science II. Support for Scientific Libraries (agreement no. BIBL/SP/0092/2024/02 of 05.12.2024). Total value of the project: PLN 247,236.00. Amount of co-financing: PLN 220,836.00.

UNIwersytet
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Społeczna
Odpowiedzialność
Nauki II

SPRAWOZDANIA – KOMUNIKATY – RECENZJE – ZAPISKI

HISTORIA STAROŻYTNA DZISIAJ KOŁOKWIUM POZNAŃSKO-FRYBURSKIE (Fryburg, 18 czerwca 1994 r.)

W dniu 18 czerwca 1994 roku we Fryburgu w Szwajcarii odbyło się kolokwium naukowe pn. „Historia starożytna dzisiaj” (L'histoire ancienne au présent), dedykowane profesorowi Tadeuszowi Zawadzkiemu, długoletniemu kierownikowi Katedry Historii Starożytnej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu we Fryburgu (Szwajcaria), z okazji Jego Jubileuszu 75-lecia.

Odnótowanie tego wydarzenia na łamach naszego pisma ma istotne znaczenie, niezależnie od związków Jubilata z Poznaniem. Tadeusz Zawadzki zaznaczył się bowiem bardzo mocno w badaniach nad dziejami prowincji bałkańskich i naddunajskich w okresie rzymskim. Warto tu przypomnieć takie Jego prace, jak: *Zakres i znaczenie terminu Pannonius (Studia Historica w 35-lecie pracy naukowej Henryka Łowmiańskiego, Poznań 1958, s. 27-35); Contributions à l'épigraphie de la Côte nord du Pont-Euxin, de Mésie et de Thrace (Archeologia 11, 1959/1960, s. 175-181); Rzym w krajach naddunajskich (Pamiętnik VIII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie w r. 1958. Historia starożytna, Warszawa 1960, s. 77-86); Histria, pół wieku wykopalisk (Archeologia 12, 1962, s. 185-193); Emporium Piretensium. Contribution à la géographie historique des provinces de Thrace et de Mésie inférieure (BCH 88, 1964, s. 531-538); oryginalne studium lokalizujące jedną z miejscowości antycznych na terenie Mezji Dolnej (w pobliżu Nicopolis ad Istrum); L'idée de la reconquête de la Dacie (Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität 1, 1973, s. 65-68); La légation de Ti. Plautius Silvanus en Mésie et la politique frumentaire de Néron (La Parola del Passato 30, 1975, s. 59-73); znakomita rozprawa o działalności namiestnika Mezji Ti. Plautiusa Silvanusa i zaopatrzeniu Rzymu w zboże; Dioecesis Thraciarum, un indice de falsification dans l'Histoire Auguste (Bonner Historia Augusta Colloquium 1972/1974, Bonn 1976, s. 323-330); La résidence de Dioclétien à Spalatum. Sa dénomination dans l'Antiquité (Museum Helveticum 44, 1987, s. 223-230). Tadeusz Zawadzki współpracował też intensywnie z redakcją *Słownika Starożytności Słowiańskich*, jest twórcą wielu haseł dotyczących właśnie terenów bałkańskich i naddunajskich (Bastarnowie, Celtowie na ziemiach słowiańskich, Illyricum, Kelamantia, Kotynowie, Kwadowie, Mogentiana, Piroboridava i szereg innych).*

Fryburskie kolokwium zorganizowali przyjaciele i uczniowie Profesora. Udział w nim wzięli filologowie klasyczni i historycy starożytności z Fryburga, Poznania, Warszawy i Moskwy. Przedstawiono referaty sięgające chronologicznie Bliskiego Wschodu (S. Zawadzki) po Bizancjum (J. Schamp). Większość z nich tematycznie oscylowała jakby wokół trzech płaszczyzn zainteresowań Jubilata: relacji między historią a archeologią (Jerzy Kolendo), badań epigraficznych (Olivier Curty, Leszek Mrozewicz) i historii historiografii (Marcel Piérart, o Marcelu Blochu). Tego ostatniego problemu dotyczył też referat samego Tadeusza Zawadzkiego (o Albercie Thibaudet).

Do bałkańskich badań Jubilata nawiązał wprost Leszek Mrozewicz odczytem o Tib. Plautiusie Silvanusie, namiestniku Mezji w latach ca. 60-67. Autor wskazał na niewłaściwe dotąd, jego zdaniem, rozumienie w nauce relacji między cesarzem Neronem a tym wybitnym wodzem i politykiem, postulując rozwiązanie problemu częściami w duchu ustaleń Tadeusza Zawadzkiego.

Za bardzo interesujące wypadła także wystąpienie Askolda Ivantchika. Omówił on rolę tradycji antycznej w tworzeniu ideologii nowo powstałych państw na terenie Kaukazu po

rozpadzie Związku Radzieckiego. Nawiązywanie do zamierchłej przeszłości, do kultur rozwijających się niegdyś na tym terenie postrzegać należy jako szukanie własnych korzeni, budowanie tradycji kulturowej i narodowej. Znakomicie współbrzmiało to z rozprawą Tadeusza Zawadzkiego pt. *Vita magistra historiae. Czy przeszłość może się uczyć od teraźniejszości?*, ogłoszoną w języku francuskim i polskim (Fribourg 1991 [Discours Universitaires. Nouvelle Série No 48] i Poznań 1993 [Xenia Posnaniensis. Wykłady gościnne w Zakładzie Historii Starożytnej UAM I]).

Drogę życiową Jubilata, nie zawsze łatwą, w pięknej *laudatio*, w języku łacińskim, przedstawił Ignacy Lewandowski.

W kolokwium uczestniczyli liczni przyjaciele i uczniowie Profesora, reprezentujący fryburskie środowisko naukowe, ale także ogólniej szwajcarskie. Nie zabrakło też dużej grupy studentów, niektórzy z nich byli słuchaczami Jubilata jeszcze przed Jego odejściem na emeryturę.

Jednym z punktów programu było także zwiedzanie ruin starożytnego Aventicum, głównego ośrodka celtyckiego plemienia Helwetów (kilkanaście kilometrów na zachód od Fryburga).

Jak zwykle przy takich okazjach, nieodłącznym elementem były spotkania towarzyskie z Kolegami fryburskimi, długie dyskusje i zadzierzeganie wspólnych planów na przyszłość. Inicjatorom, w szczególności zaś Marcelowi Piérart, następcy Tadeusza Zawadzkiego na fryburskiej Katedrze, za zorganizowanie tego znakomitego *rencontre* należą się słowa dużego uznania i podziękowań. Jego akta będą stanowiły z całą pewnością ważny przyczynek do szeroko rozumianych badań nad starożytnością.

Szczegółowy program odczytów przedstawiał się następująco:

1. Ignacy Lewandowski (Poznań): *Gratulationes Latinae*.
2. Stefan Zawadzki (Poznań): *Wishes in the Mesopotamian Texts of the First Millenium B.C.*
3. Leszek Mrozewicz (Poznań): „... non debuerit in me differri ...” *Néron et Ti. Plautius Silvanus*.
4. Jacques Schamp (Fryburg): *Les Trévires à Byzance*.
5. Olivier Curty (Fryburg): *Le savant moderne et le foisonnement des légendes anciennes: l'exemple de Lesbos*.
6. Askold Ivantchik (Heidelberg/Moskwa): *Les conflits ethniques et l'histoire ancienne: le Caucase*.
7. Jerzy Kolendo (Warszawa): *L'histoire et l'archéologie: les rencontres difficiles*.
8. Tadeusz Zawadzki (Fryburg/Tournus): *Albert Thibaudet en campagne avec Thucydide*.
9. Marcel Piérart (Fryburg): „*Debebat in nos differri!*”.

Materiały z obrad opublikowane zostaną już w roku 1995, w ścisłej kooperacji poznańsko-fryburskiej.

Leszek Mrozewicz

„MAŁA I WIELKA OJCZYZNA”

HISTORIA STAROŻYTNA NA XV POWSZECHNYM ZJEŹDZIE HISTORYKÓW POLSKICH (Gdańsk, 19-21 września 1994 r.)

Kolejny Powszechny Zjazd Historyków Polskich, zorganizowany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego, odbył się tym razem w Gdańsku. Wzięła w nim udział rekordowa liczba uczestników: około 1200 osób. Temat przewodni Zjazdu brzmiał: „Mała i wielka ojczyzna”. Obrady toczyły się w sekcjach chronologicznych, z okazji Zjazdu zorganizowano także sympozjum poświęcone Kaszubom.